

LUDENDO
DISCAMUS!

DOROTA
ŻUCHOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do języka łacińskiego i kultury antycznej dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Tomasz Damulewicz

Maria Pawłowska

dr Beata Rola

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć/lekcji:

Ćwiczenia wprowadzające konstrukcję biernika z bezokolicznikiem.
Mit o założeniu Rzymu.

Klasa / czas trwania zajęć

klasa I / 2 godziny lekcyjne

Cele

- **ogólne:** doskonalenie techniki przekładu tekstu łacińskiego na język polski, zawierającego konstrukcję biernika z bezokolicznikiem; uświadomienie uczniom wpływu kultury antycznej na sztukę i języki nowożytne; wdrażanie uczniów ze SPE do pełnego uczestnictwa w zajęciach
- **szczegółowe:** uczeń tłumaczy i analizuje zdania zawierające konstrukcję akuzatiwu z infinitiwem;- wskazuje podobieństwa w łacińskiej i angielskiej konstrukcji zdania;
 - opowiada mit o początkach Rzymu

Metody

słowne: wykład informacyjny, wyjaśnienie; aktywizujące: dedukcyjna, zabawa dydaktyczna, drama; ogładowe: pokaz; inne: gramatyczno-tłumaczeniowa, analityczna, bezpośrednia, kognitywna.

Formy: zbiorowa, indywidualna, grupowa

Środki dydaktyczne

1. tablica multimedialna z oprogramowaniem: komputery z dostępem do Internetu, rzutnik;
2. strona internetowa:- Titus Livus. Ab Urbe Condita Libri <<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.02.0199%3Abook%3D1%3Achapter%3D7>> [dostęp 7 czerwca 2019]
3. Liwiusz, Tytus (1974). Dzieje Rzymu od założenia miasta. Wrocław, Ossolineum
4. Słowniki łacińsko-polskie, red. K. Kumaniecki i polsko-łacińskie, red. L. Winniczuk lub <<https://pl.glosbe.com/pl/la>>; <<https://pl.glosbe.com/la/pl>> [dostęp 7 czerwca 2019]
5. Wydruki zawierające tekst preparowany oraz ćwiczenia

Opis przebiegu zajęć

Nauczyciel podaje temat i cele zajęć, po czym wspólnie z uczniami przypominany jest mit o założeniu Rzymu. Nauczyciel uzupełnia informacje o literaturę przedmiotu – dzieło Tytusa Liwiusza Andronika pt. *Ab urbe condita libri CXLII*.

Krótko przybliży postać Liwiusza – rzymskiego historiografa, następnie czyta po łacinie fragment dotyczący założenia Rzymu oraz podaje polski przekład. Rozdaje uczniom tekst preparowany *De claris geminis* (zał.1), a po zapoznaniu się uczniów z treścią, wyświetla na tablicy multimedialnej zdania z tekstu zawierające konstrukcję *accusativus cum infinitivo*. Są one tłumaczone i analizowane przez uczniów pod kierunkiem nauczyciela. Wspólnie jest formułowana zasada budowy i tłumaczenia ww. konstrukcji składniowej. Po ustaleniu ostatecznej wersji przekładu uczniowie w parach aranżują krótką scenkę – dialog w języku łacińskim między Romulusem i Remusem nt. założenia Rzymu. Zdania powinny zawierać nowo poznaną składnię gramatyczną, np. Romulus: *Video te muros aedificare*. Remus: *Sic! Credo me oppidum magnum condere*. Po rekapitulacji wiedzy nauczyciel zadaje pracę domową (zał.2). Zał. 1 De clāris geminis. Rōmulus et Rēmus Rheae Silviae filiī sunt. Avunculus Rheae, quī puerōs timet, geminōs in fluvium iactāre iubet. In Tītī Līvīī libris *Āb Urbe conditā* legimus undās tamen puerōs ad ōram fluvīī portāre. Līvius trādit lupam Rōmulum et Rēmum invenīre, in spēluncam recipere et ibī diū nutrīre. Forte Faustulus, pastor quīdam, puerōs in silvā videt et in casam suam portat. Puerī iam mātūrī oppidum māgnum aedificāre student, sed multīs in causīs dissentiunt et rixant. Itaque Rōmulus sōlus mūrōs Rōmānōs aedificat. Cum Rēmus super mūrūm oppidi salit, Rōmulus īrātus eum necat. Antīquī trādunt Rōmulum postea per multōs annōs inter Rōmānōs regnāre.

Zał. 2 praca obowiązkowa: Wykonaj pisemnie jedno z podanych zadań. Zad. I Zakreśl poprawną formę uzupełnienia podanych zdań: 1. Constat Marcum villam (a. emit; b. emere; c. emunt) 2. Me pulchre dicunt (a. canto; b. cantamus; c. cantare) 3. Mi fili, te video (a. fatigatus; b. fatigatum; c. fatigati) 4. Scimus libenter docere (a. magistros; b. magistri; c. magistrorum).

Zad. II Przekształć zdania tak, aby powstała konstrukcja *accusativus cum infinitivo*, używając dowolnego słowa rządzącego, następnie przetłumacz:

Ego parum exerceo. 2. Mundus pulcher est. 3. Vos multum intellegitis. 4. Libri docent.

2. dla chętnych: Wykonaj indywidualnie lub w parze prezentację multimedialną nt. Mit o Romulusie i Remusie w sztuce nowożytnej.

Komentarz metodyczny

Proponowany materiał sprzyja osiągnięciu następujących celów zawartych w podstawie programowej: I, 2 d; 3- 8 m-s; II 1 h, 8 h; III,1- 5. Dzięki stosowanym metodom podczas zajęć kształtowane są wszystkie kompetencje kluczowe, przy czym największy nacisk kładziony jest na międzykulturowe, przygotowujące do uczestnictwa w życiu społeczno-zawodowym. Uczniowie, posługując się językiem łacińskim w sposób czynny (dialogi), rozwijają swoje predyspozycje językowe, które potem z łatwością mogą przenieść na języki nowożytne, doskonałą umiejętność

komunikacji i współpracy. Nowa konstrukcja gramatyczna wprowadzana jest metodą dedukcyjną: uczniowie znając mit o Romulusie i Remusie intuicyjnie przetłumaczą pierwsze zdanie bez analizy, która nastąpi później. W myśl zasad konstruktywizmu bazowanie na dotychczasowej wiedzy uczniów przynosi wymierne korzyści. Metody aktywizujące, zwłaszcza drama, są nie tylko efektywnym sposobem utrwalania materiału, ale też zaspokajają specjalne potrzeby edukacyjne uczniów. Praca domowa, zgodnie z zasadą indywidualizacji, składa się z zadań o różnym stopniu trudności. Jest to istotne zwłaszcza wówczas, gdy w zajęciach uczestniczą uczniowie ze SPE.